

ИЗВОРНИ НАУЧНИ ЧЛАНАК

ВАШИНГТОНСКИ СПОРАЗУМ 2020.

Дејан Мирковић¹*Правни факултет Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици*

Сажетак: Председник Републике Србије Александар Вучић је са Авдулахом Хотијем, премијером такозваног Косова закључио, у присуству америчког председника Доналда Трампа, 4. септембра 2020. године у Вашингтону уговор под називом Економска нормализација (Вашингтонски споразум). Уговор је закључен у изобичајеној форми која се користила у XVII, XVIII и XIX веку и коју академик Коста Чавошки везује за Вестфалски мир из 1648. и намеру уговорних страна да избегну потпис на заједничком документу због политичких, верских и практичних разлога. Вашингтонски споразум није економски споразум већ правно обавезујући међународни уговор који омогућава такозваном Косову да, без противљења Србије поднесе молбу за пријем у Уједињене нације са одложним роком од годину дана. Вашингтонски споразум није политички споразум јер, према академику Милану Баротицу, политички споразуми су споразуми о сарадњи, пријатељству и помоћи који везују владе, а не и државе. Вашингтонски споразум је у супротности са међународним и унутрашњим правом. У Вашингтонском споразуму нема позивања на правно обавезујућу Резолуцију СБ УН 1244 из 1999. године у којој се прописује више пута, да су Косово и Метохија део СРЈ (Србије). Вашингтонски споразум је у супротности са Уставом Републике Србије из 2006. године. Вашингтонски споразум има континуитет са неуставним и незаконитим Првим споразумом о принципима који регулишу нормализацију односа (Бриселски споразум). Вашингтонски споразум је, у суштини, модификовани Ишингеров план из 2007. године. У правно историјском смислу је сличан Тајној конвенцији из 1881. године.

Кључне речи: Вашингтонски споразум, Резолуција СБ УН 1244, Косово и Метохија, Устав Републике Србије, Бриселски споразум

¹ Ванредни професор на Правном факултету Универзитета у Косовској Митровици dejan.mirovic@pr.ac.rs

1. РЕЗОЛУЦИЈА СБ УН 1244, УСТАВ И БРИСЕЛСКИ СПОРАЗУМ

Нирнбершком пресудом из 1946. године и Статутом Међународног војног суда у Нирнбергу из 1945. године је дефинисан злочин агресије или злочин против мира као један од три основна ратна злочина (неколико година касније је Конвенцијом о спречавању и кажњавању геноцида дефинисан и четврти - злочин геноцида). У члану 6 Статута Међународног војног суда у Нирнбергу се наводи да је злочин против мира планирање, припремање, започињање или вођење агресорског рата или рата којим се крше међународни уговори, споразуми или гаранције, или учествовање у неком заједничком плану или завери.² Овој дефиницији се може додати и она из 1953. године познатог правника Артура Куна (*Kuhn*) која нагласак ставља на економску агресију.³

У Нирнбершкој пресуди се злочин агресије везује за нападе нацистичке Немачке на Пољску, СССР, Југославију, Грчку и друге државе. Када се ови критеријуми Нирнбершког суда примене на напад НАТО на СРЈ 1999. године без одобрења Савета безбедности УН онда се може тврдити да се радило о злочину против мира или агресији. Професор Смиља Аврамов, председник Светског удружења за међународно право и дугогодишњи сенатор Републике Српске, примећује да је НАТО 1999. године прекршио и начело пропорционалности (исто се може тврдити и за бомбардовање Републике Српске 1995. године). Она пише: „Напуштен је такође принцип пропорционалности у односу на противника и циљеве који се желе остварити. Најмоћнија сила света води данас асиметричне ратове против несразмерно слабијег противника у војном и економском смислу“.⁴ Дакле, НАТО је 1999. године починио злочин против мира или злочин агресије јер је непропорционалном силом и без одобрења УН напао СРЈ уништавајући углавном цивилне циљеве.

Са друге стране, питање дозвољености употребе силе СРЈ 1999. се није ни постављало јер је самоодбрана дозвољена у међународном праву. Овакав став о дозвољености самоодбране је, на пример, заузела комисија међународних правника која је радила на нацрту Повеље УН под покровитељством Карнеги фондације 1944. године.⁵

Резолуција 1244 СБ УН (у даљем тексту Резолуција 1244) је и обавезна за све државе чланице УН јер је донета од стране најважнијег органа

2 *Нирнбершка пресуда* (Београд: Архив за правне и друштвене науке Правни факултет, 1948), 14.

3 Arthur K. Kuhn, *Pathways in International Law. A Personal Narrative* (New York: Macmillan Co, 1953), 170.

4 Смиља Аврамов и Миленко Крећа, *Међународно јавно право* (Београд: Правни факултет, 2008), 582.

5 Nicholas Murray Butler, *The international law of the future: postulates, principles and proposals* (Washington: Carnegie Endowment International Peace, 1944), 66.

УН. У том контексту академик Милан Бартош, члан Комисије УН за међународно право, пише да је СБ УН изнад Генералне скупштине на основу легалитета који произилази из Повеље УН, али и политичке и војне моћи коју имају пет сталних чланица СБ УН. Овај легалитет је због права вета које има пет чланица недемократског карактера (иако проистиче из резултата Другог светског рата). Ипак, има првенство над легитимитетом Генералне скупштине у којој су заступљене све државе (државе ГС УН имају по један глас). У том контексту, закључује Бартош, резолуције СБ УН су правно обавезујуће за разлику од оних које доноси ГС УН.⁶

Према општеприхваћеној монистичкој доктрини, међународно право је изнад унутрашњих права држава чланица (супротну доктрину је заступала нацистичка Немачка). Судија Међународног суда правде (МСП) Миленко Крећа цитира, у том смислу, саветодавно мишљење Сталног суда међународне правде (ССМП) Друштва народа из 1930. године у вези тумачења Конвенције између Грчке и Бугарске по питању реципрочне емиграције које истиче да је опште прихваћено начело међународног права да у односима између сила, уговорних страна, одредбе унутрашњег права не могу имати превагу над међународним уговором.⁷

Дакле, Резолуција 1244 из 1999. године је, у суштини, била компромис између доминатне силе НАТО-а и основних начела међународног права који су били на страни СРЈ (Републике Србије након 2006. године). Резолуција 1244 донекле амнестира НАТО за агресију јер допушта његово трансформисање у мисију КФОР. Заузврат, СРЈ добија гаранције територијалног интегритета (у уводу Резолуције, два пута у тексту и два пута у анексима). Ако овим правним чињеницама додамо и (општеприхваћену) монистичку теорију, која даје првенство међународном праву у односу на унутрашње, може се тврдити да једнострана признања независности Косова од стране западних држава (после 2008.) имају мању правну снагу од Резолуције 1244, чак и у правним системима оних западних држава које признају сецесионистичку творевину Косово.

Седам година након усвајања Резолуције 1244 СБ УН је донет Устав Републике Србије. Тадашње власти су истицале да се он доноси због заштите Косова и Метохије или потврђивања суверенитета Републике Србије над јужном српском покрајином. На пример, тадашњи премијер је писао поводом уставног референдума 2006 године: „Народ је покварио закулисане планове, поготово оне везане за отимање Косова, и својом, слободном вољом изгласао нови Устав. Велику улогу у доношењу новог Устава

6 Милан Бартош, *Основни појмови о Уједињеним нацијама* (Београд: Народна књига, 1953), 53.

7 Миленко Крећа, *Међународно јавно право* (Београд: Правни факултет, 2012), 46.

је имао патријарх Павле“.⁸ Према правној теорији преамбула Устава Републике Србије из 2006. године одражава српску државну традицију и јасну намеру да се очува Косово и Метохија у саставу Србије.⁹ У том контексту, заједно са премабулом, око 60 чланова устава директно или посредно прописују да је Косово и Метохија део Републике Србије.¹⁰ На пример, у члану 8 се наводи да су територија Републике Србије и њене границе неповредиви, у члану 203 се прописује да је за промену Устава неопходна 2/3 већина у Народној скупштини и већина на референдуму, у преамбули се наводи да је Косово и Метохија део Србије и да из таквог положаја следе уставне обавезе свих државних органа укључујући председника, премијера и министра иностраних послова. Дакле, Резолуција 1244 у међународном праву и Устав Републике Србије у унутрашњем праву, гарантују суверенитет Републике Србије на Косову и Метохији.

Са друге стране, Први споразум о принципима који регулишу нормализацију односа (у даљем тексту Бриселски споразум) закључен 2013. године између тадашњег премијера Србије Дачића, такозваног премијера Косова Тачија и високог представника за спољне послове и безбедност ЕУ Кетрин Ештон, је у супротности са Резолуцијом 1244 и Уставом Србије. У члановима 1-6 Бриселског споразума се предвиђа успостављање Заједнице српских општина на основу сецеионистичких албанских закона. У члановима 7-9 се предвиђа расформирање српског МУП-а на Косову и Метохији који је до 2013. године бројао 1.200 припадника. У члану 10 се предвиђа укидање српског правосуђа на КиМ. У члановима 11 и 13 се предвиђа укидање српског изборног система и надлежности у телекомуникацијама и енергетици. У члану 14 се Република Србија обавезује да неће ометати такозвано Косово у намери да постане чланица ЕУ. Ни у једном од преходно наведених чланова Бриселског споразума нема помињања Резолуције 1244 и Устава Републике Србије. Такође, након Бриселског споразума су закључивани, у периоду 2013-2017, и додатни споразуми који су на неуставан и незаконити начин укидали надежности Републике Србије на Косову и Метохији. Зато ниједан од тих споразума није објављен у Службеном гласнику, наводи академик Коста Чавошки.¹¹

8 Војислав Коштуница, *Зашто Србија а не Европска унија* (Београд: Фонд Слободан Јовановић, 2012), 47.

9 Дарко Симовић и Владан Петров, *Уставно право* (Београд: Криминалистичко –полицијска академија, 2018), 91.

10 Дејан Мирковић, *Бриселски споразум: хронологија и последице* (Београд: Catena mundi, 2019), 12.

11 Коста Чавошки, *Велеиздаја у вишеструком поврату* (Београд: Catena mundi, 2016), 62.

2. ИЗОБИЧАЈЕНА ФОРМА ВАШИНГТОНСКОГ СПОРАЗУМА

Вашингтонски споразум из 2020. је закључен у истој изобичајеној форми као што је био закључен Бриселски споразум 2013. године. Академик Коста Чавошки, приликом расправе пред Уставним судом Републике Србије 2014. године, први у нашој правној теорији дефинише ту изобичајену форму коју користе представници Републике Србије, такозваног Косова и ЕУ, као двоструке међународне билатералне уговоре попут Вестфалског мира из 1648. године или Аустро-угарске нагодбе из 1866. године.¹² У прошлости су двоструки билатерални уговори примењивани када стране потписнице нису хтеле да ставе потпис на један документ због верских, политичких или практичних разлога. Обично је верска и политичка мржња између страна потписница (или унутрашње јавно мњење) доводила до такве форме уговора. У том контексту Вестфалски мир из 1648. године, којим је окончан Тридесетогодишњи рат између протестантских и католичких држава на тлу Европе, је без сумње најпознатији пример двоструких билатералних уговора. Због религијске мржње међу зараћеним странама преговори су трајали око 4 године и учествовало је неколико десетина држава. Шест месеци су трајале расправе о томе која ће делегација где да седи и ко први улази у собу за преговоре. Шпански и француски представници су одбијали да се састану. Никада се све делегације нису среле на пленарној сесији. Три недеље је било потребно да се организује церемонија потписивања (Преговорима су председавали папски нунције и представник Венеције). У том контексту 1648. године су потписана два билатерална уговора између Светог римског царста и Француске, односно Светог римског царства и Шведске. Потписан је (нешто раније) и уговор између новоосноване Холандије и Шпаније.

Пример овакве форме је и уговор који су закључили турски султан Сулејман I Величанствени и француски краљ Франсоа I из 1536. Они су закључили споразум о савезништву иако се никада нису срели. То је био први уговор о савезништву између исламске и хришћанске државе (уговор је изазвао огорчење у хришћанском свету). Коначно, професор Стеван Ђорђевић наводи и да се због удаљености страна потписница уговори могу закључивати у посебној упрошћеној форми или разменом нота.¹³

Бриселски споразум из 2013. године је потписан у сличној изобичајеној форми као Вестфалски мир из 1648. или француско-турски уговор из 1536. Нема потписа Дачића и Тачија на истој страни споразума. Постоје потписи на истој страни уговора Дачића и Ештонове (*Ashton*). Иста изоби-

¹² Мировић, *Бриселски споразум: хронологија и последице*, 131.

¹³ Стеван Ђорђевић, *Увод у међународно право* (Београд: Правни факултет, 2007), 167.

чајена форма се применила и у случају Вашингтонског споразума 2020. године. Вучић је потписао свој примерак споразума, такозвани премијер Косова Хоти свој примерак. Хотиев примерак уговора је нешто другачији. У члану 16 он регулише међусобно признање такозваног Косова и Израела. Истог дана у Белој кући амерички председник је потписао необавезујуће декларације о посредничким услугама и намерама САД („писма подршке“) Србији и такозваном Косову.

3. ОДРЕДБЕ И ПРАВНА ПРИРОДА ВАШИНГТОНСКОГ СПОРАЗУМА

Упркос званичном називу Економска нормализација Вашингтонски споразум из 2020. није економски споразум. Вашингтонски споразум није ни политички споразум. Академик Милан Бартош економске споразуме дефинише као оне који углавном садрже клаузулу највећег повлашћења. Политичке уговоре дефинише као уговоре о пријатељству, уговоре о узајамној помоћи, уговоре о савезу.¹⁴

Прва два члана Вашингтонског споразума су у суштини писмо о намерама у вези са иградњом железничких пруга између Приштине и централне Србије. Отварање канцеларије америчке IDFC у Београду регулише трећи члан. Међутим, ни у овом члану нема закључивања конкретног економског пројекта.

Техничке услове у вези са прелазом Мердаре регулише четврти члан. У петом члану се регулише Мини Шенеген зона која је, иначе, договорена на састанку шефова држава региона у Тирани у децембру 2019. године. Она омогућава путовање Албанаца са Косова, Северне Македоније и Албаније, али не и Срба из Црне Горе и Републике Српске.

У члану 6 Вашингтонског споразума се регулише признање диплома. Ово питање је већ било регулисано споразумом који су закључили Борко Стефановић и Едита Тахири 2011. године. Споразумом се изједначава 200 година стари Београдски универзитет са око 20 година старим приватним факултетима на Косову. У члану 7 Вашингтонског споразума се предаје језеро Газиводе и хидроелектрана која се делом простире и у ужој Србији на управљање САД.

У члану 8 се Србија обавезује да неће куповати само од једног произвођача енергију. Када се има у виду да Србија купује нафту и гас од Русије, јасна је намера која стоји иза оваквих одредби. У члану 9 Србија се оба-

¹⁴ Милан Бартош, *Међународно јавно право: уговорно право* (Београд: Службени лист СФРЈ, 1986), 87.

везује да неће користити кинеску технологију 5G. У овом члану се користи посредна формулација за Кину „непоуздани добављачи 5 G технологије“.

У члану 11 Вашингтонског споразума, који би требало да регулише слободу вероисповести, Приштина се обавезује да ће поштовати своју, већ постојећу, судску одлуку у вези са земљиштем у околини српског манастира Дечани. Србија се обавезује да ће наставити да исплаћује око милион евра годишње из буџета Јеврејској заједници. Користи се конструкција која је пример за *contradictio in adjecto*: „исплаћивање реституције жртвама Холокауста без наследника“.

У члану 13 Вашингтонског споразума Србија се обавезује да ће утицати на друге државе да измене своје законе о забрани хомосексуалне пропаганде. Члан се пре свега односи на руски закон у овој области који је често критикован на Западу.

У члану 14 обе стране се обавезују да ће прогласити Хезболах за терористичку организацију иако се Хезболах, заједно са руском војском, бори против ИСИЛ-а у Сирији и део је парламента и владе у Либану.

У члану 16 Србија се обавезала да ће отворити амбасаду у Јерусалиму до јула 2021, упркос бројним резолуцијама СБ УН и ГС УН, као и противљењу ЕУ. Ниједна европска држава то није урадила до сада. Осим САД Јерусалим је као главни град Израела признала само још Гватемала. У члану 16 Вашингтонског споразума који је потписао само Хоти, такозвано Косово и Израел се обавезују на међусобно признање.

Најважнији део Вашингтонског споразума је, ипак, члан 15. Он показује праву природу и циљеве Вашингтонског споразума. Правно је обавезујући као и члан 16. У првом делу члана 15 Србија се обавезала на једногодишње замрзавање дипломатског лобирања за повлачење признавања Косова. Приштина се са друге стране, обавезала да у истом року од годину дана, неће подносити молбу за чланство у УН. Егзегетичко или језичко тумачење другог дела члана 15 Вашингтонског споразума показује да се Србија обавезала да неће спречавати Косово да уђе у УН. Односно, Србија се одриче, први пут након агресије НАТО из 1999, од „формалног или неформалног захтева било којој држави и међународној организацији не призна Косово“. Та обавеза одмах ступа на снагу. Односно, нема одложеног рока од једне године као у првом делу члана 15 јер први и други део тог члана одваја зарез (који одваја једну целину).

Дакле, Вашингтонски споразум није економски уговор јер нема клаузуле највећег повлашћења, нити конкретног економског посла закљученог у одредбама чланова 1-14. Вашингтонски споразум није ни политички уговор јер њиме није закључен уговор о сарадњи, савезу или помоћи,

показује тумачење чланова 1-14. Вашингтонски споразум је, што показују обавезни рокови из његових најважнијих чланова 15 и 16, у суштини правно обавезујући уговор. Његов предмет је пристанак Србије на улазак такозваног Косова у УН, као и признање Јерусалима као престонице Израела. Обавезе које је Србија преузела у најважнијим члановима (15 и 16) Вашингтонског споразума су у супротности са међународним правом, односно обавезујућим резолуцијама СБ УН-а.

4. ЧЛАНСТВО ТАКОЗВАНОГ КОСОВА У УН

Значај чланства у универзалној међународној организацији за признање једне државе је приметио још Ханс Келзен (*Kelsen*) 1945. године. Он је запазио то на примеру Друштва народа и примања нових чланица у ову универзалну организацију која је била претходница УН-а. Келзен тим поводом пише: „Свака независна држава, доминон или колонија...може постати члан Друштва народа ако буде примљена већином од две трећине у Скупштини ...Дакле, могућно је да једна заједница може постати чланом Друштва, чак ако и та заједница још није била призната од стране једног или другог члана који гласа против њеног пријема. Примањем у Друштво народа дотична заједница постаје субјект права и дужности прописаних Статутом у погледу свих других чланова, чак и оних који су гласали против пријема новог члана, а други чланови Друштва, чак и они који су гласали против њеног пријема, добијају према правилима које поставља Статут, извесна права и примају на себе извесне обавезе у погледу новопримљеног члана. То је могуће једино под претпоставком да је нови члан, примањем у Друштво народа, признат као држава у односу на оне чланове који га још нису признали. Одлука Скупштине којом је нови члан примењен садржи у себи акт признања оних чланова који сами још нису признали новог члана. Потчињавајући се Статуту Друштва народа, држава преноси на Скупштину надлежности да призна за државу једну заједницу којој она још није дала признање“.¹⁵ Дакле, Келзен запажа да државе део свог суверенитета и надлежности преносе на међународне организације. Келзен зато истиче да је за *de iure* признање једне државе важније чланство у универзалној међународној организацији од признања матичне државе од које се сецесионистичка заједница одваја.

Ово начело (Друштва народа и међународног права) је усвојено и у Повељи УН. У члану 2 се све чланице УН-а обавезују да се неће мешати у унутрашње послове других држава и обавезују се да ће међусобно по-

¹⁵ Ханс Келзен, *Опита теорија права и државе* (Београд: Правни факултет, 2010), 324.

штовати територијални интегритет и политичку независност. У том контексту, ако би такозвано Косово постало чланица УН-а Србија би морала да поштује територијални интегритет (границе) и политичку независност ове творевине. Ове међусобне обавезе из члана 2 Повеље УН-а нису условљене међусобним признањем држава. Односно, на обавезе Србије из члана 2 Повеље УН-а према Косову не би утицала чињеница да Србија није признала Косово.

Такође, у члану 2 Повеље ограничава се и мешање УН-а у унутрашње послове држава чланица. На пример, мисија УНМИК би морала да буде повучена са терена ако би то Приштина затражила. Резолуција 1244 би била у потпуности дерогирана и морала би да буде донета нова у СБ УН.

На основу члана 2 Повеље УН-а (као највишег правног акта у међународном праву) је потписан уговор између две Немачке 1972. или Уговор о основама односа између Савезене Републике Немачке и Немачке Демократске Републике (у даљем тексту Уговор из 1972). Чланови 2, 3 и 6 Уговора из 1972. се позивају директно или посредно на члан 2 Повеље УН-а. Обе стране се обавезују да ће међусобно поштовати територијални интегритет и границе као и политичку независност. У члану 8 се обавезују да ће међусобно отворити стална представништва, али не и амбасаде. После закључивања Уговора из 1972. године, НДР (DDR) је постала чланица УН-а као и СРН (FRG) 1973. године на основу нове Резолуције СБ УН 335. То је био велики успех за СРН која је од 1952, иодносно преко две деценије била посматрач у УН-у.

На основу Уговора из 1972. немачки дипломата и представник ЕУ на преговорима са Београдом и Приштином, Волфганг Ишингер (*Ischinger*) је предложио план 2007. године за Србију и такозвано Косово. План је, по његовима речима, требало да избегне међусобно признање (као и Уговор из 1972. године) али би решио „практичне проблеме“. Сличан вокабулар је коришћен и поводом закључивања Вашингтонског споразума 2020. од стране српских представника и америчког посредника и представника Ричарда Гренела (*Grenell*).

5. ЗАКЉУЧАК - ТАЈНА КОНВЕНЦИЈА И ВАШИНГТОНСКИ СПОРАЗУМ 2020.

Карл Шмит (*Schmitt*) запажа да устав увек штити од хира парламентарне већине и узурпатора.¹⁶ Са друге стране, Бриселски споразум из 2013. представља дисконтинуитет са Резолуцијом 1244 и Уставом Републике Србије

¹⁶ Карл Шмит, *Норма и одлука* (Београд: Филип Вишњић, 2001), 218.

из 2006. Вашингтонски споразум из 2020. је закључен у истој изобичајеној форми као што је био закључен Бриселски споразум 2013.

Вашингтонски споразум није економски уговор, није ни политички уговор. Вашингтонски споразум је правно обавезујући уговор. Његова основна сврха је пристанак Србије на улазак такозваног Косова у УН, као и признање Јерусалима као престонице Израела.

Према члану 2 Повеље УН све државе чланице су дужне да поштују међусобно територијални интегритет, чак иако немају дипломатске односе. Обавезе међусобног признања између такозваног Косова и Србије нема у члану 15 Вашингтонског споразума, већ само обавезе Србије да неће ометати такозвано Косово да постане чланица УН-а.

Вашингтонски споразум из 2020. је донекле измењен Ишингеров план из 2007. године, који за своју основу има Уговор између две Немачке из 1972. Вашингтонски споразум се може упоређивати са Тајном конвенцијом између Србије и Аустроугарске из 1881. године. Велики српски правник Слободан Јовановић пише да је тада кнез Милан препустио Бечу „право надзора“ над спољном политиком.¹⁷ Исто је урадио председник Србије када се ради о САД-а јер је прихватио члан 16 који регулише признање Јерусалима, као и антируске, антикинеске и антиарапске одредбе из чланова 8, 13 и 14. Истовремено, Израел је признао такозвано Косово. Србија се обавезала чланом 15 да неће спречавати сецесионистичку творевину Косово да постане чланица УН-а.

ЛИТЕРАТУРА

- Аврамов, Смиља и Миленко Крећа. *Међународно јавно право*. Београд: 2008.
- Бартош, Милан. *Основни појмови о Уједињеним нацијама*. Београд: 1953.
- Бартош, Милан. *Међународно јавно право: уговорно право*. Београд: 1986.
- Butler Murray, Nicholas. *The international law of the future: postulates, principles and proposals*. Washington: 1944.
- Јовановић, Слободан. *Влада Милана Обреновића II*. Београд: Геца Кон 1934.
- Коштуница, Војислав. *За што Србија а не Европска унија*. Београд: 2012.
- Крећа, Миленко. *Међународно јавно право*. Београд: 2012.
- Келзен, Ханс. *Општа теорија права и државе*. Београд: 2010.
- Kuhn, Arthur. *Pathways in International Law. A Personal Narrative*. New York: 1953.
- Дејан, Мирковић. *Бриселски споразум: хронологија и последице*. Београд: 2019.
- *Нирнбершка пресуда*, Београд: 1948.
- Симовић, Дарко и Владан Петров. *Уставно право*. Београд: 2018.

¹⁷ Слободан Јовановић, *Влада Милана Обреновића II* (Београд: Геца Кон 1934), 333.

- Ђорђевић, Стеван. *Увод у међународно право*. Београд: 2007.
- Чавошки, Коста. *Велеиздаја у вишеструком поврату*. Београд: 2016.
- Шмит, Карл. *Норма и одлука*. Београд: 2001.

WASHINGTON AGREEMENT 2020

Dejan Mirović¹⁸

Faculty of Law, University of Kosovska Mitrovica

Abstract: *On September 4, 2020, in Washington, DC, President of the Republic of Serbia Aleksandar Vučić and Prime Minister of so-called Kosovo Avdullah Hoti signed an agreement entitled “Economic Normalization” (the Washington Agreement) in the presence of US President Donald Trump. The Agreement was concluded in an obsolete form which was used in the 17th, 18th and 19th centuries, and which academician Kosta Čavoški associates with the 1648 Peace of Westphalia and the intention of contracting parties to avoid signing their shared document for political, religious, and practical reasons. The Washington Agreement is not an economic agreement, but rather a legally binding international agreement which enables so-called Kosovo to file an application for admission to membership in the United Nations with a one-year deferment period. The Washington Agreement is not a political agreement because, according to academician Milan Bartoš, political agreements are agreements on cooperation, friendship, and support which tie governments, but not states. The Washington Agreement is contrary to international and internal law. The Washington Agreement does not invoke the legally binding United Nations Security Council Resolution 1244 (1999), which stipulates several times that Kosovo and Metohija is part of the Federal Republic of Yugoslavia (Serbia). The Washington Agreement is contrary to the 2006 Constitution of the Republic of Serbia. The Washington Agreement has legal continuity with the non-constitutional and unlawful First Agreement of Principles Governing the Normalization of Relations (the Brussels Agreement). The Washington Agreement is basically a modified version of the Ischinger Plan of 2007. In terms of legal history, it is similar to the secret Austro-Serbian Convention of 1881.*

Keywords: *Washington Agreement, United Nations Security Council Resolution 1244, Kosovo and Metohija, Constitution of the Republic of Serbia, Brussels Agreement*